

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2012–2015

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Ol'ga Košútová

**SPECIÁLNĚ PEDAGOGICKÁ PODPORA DÍTĚTE
V PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ NA ZÁKLADNÍ ŠKOLE**

Praha 2015

Vedoucí bakalářské práce: Doc. PhDr. Lea Květoňová, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED (PART TIME) STUDIES

2012–2015

BACHELOR THESIS

Ol'ga Košútová

**SPECIAL EDUCATIONAL SUPPORT OF A CHILD IN
A PRESCHOOL EDUCATION AT PRIMARY SCHOOL**

Prague 2015

The Bachelor Thesis Work Supervisor: Doc. PhDr. Lea Květoňová, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Oľga Košútová

Poděkování

Děkuji vedoucí práce Doc. PhDr. Lee Květoňové, Ph.D. za odborné vedení práce, ochotu a cenné připomínky.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá pohledem metodika, učitele v přípravném ročníku, na problematiku vzdělávání dětí ze sociálně slabých vrstev a dětí azylantů před nástupem do prvního ročníku.

Rozebírá cíle, obsah, formy, metody vzdělávání, vzájemné tolerance a respektu různých etnik dětí nejen k sobě samým, ale i dospělým.

Teoretické poznatky jsou využity i v praktické části práce.

Na závěr je detailně popsána příprava, implementace a realizace ŠVP ZŠ pro přípravný ročník, individuální přístupu k dítěti, práce s dítětem s využitím ŠPP, PPP, školního psychologa, logopeda, asistenta pedagoga a spolupráce s rodinou.

Klíčová slova

Cíle vzdělávání, formy vzdělávání, identifikace potřeb vzdělávání, interní lektorská síť, metody vzdělávání, osobní rozvoj, plán vzdělávání, proces vzdělávání, rozpočet vzdělávání, rozvoj lidských zdrojů, řízení kariéry, systém vzdělávání.

Annotation

This bachelor thesis deals with a preparatory class methodist's/teacher's focus on the issue of the education of the children with an origin from socially weak population groups or foreign refugees descendants before entering their first grade of primary school.

The thesis analyses aims, content, forms, and methods of the education, mutual tolerance and respect of various ethnics among pupils for themselves and/or for adults.

Theoretical findings are used in the practical part of this thesis.

The conclusion of the thesis is dedicated to detailed description of the preparation, implementation and realization of the school education programme in preparatory classes, individual approach to the child and work with him/her in cooperation with the school consulting centre, pedagogical-psychological counselling centre, school's psychologist, speech therapist, teaching assistant or pupil's family.

Key words

Aims of education. Career management. Education budget. Education methods. Education plan. Education process. Education system. Forms of education. Human resources development. Internal lecturing network. Personal development. Training needs identification.

OBSAH

ÚVOD.....	8
TEORETICKÁ ČÁST	10
1 DÍTĚ PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU	10
1.1 DIAGNOSTIKA DÍTĚTE PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU	10
1.2 PODMÍNKY PŘIJETÍ DO PŘÍPRAVNÉHO ROČNÍKU	12
1.3 RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PŘÍPRAVNÉHO ROČNÍKU NA ZŠ.....	14
2 EDUKACE V PŘÍPRAVNÝCH TŘÍDÁCH DLE JEDNOTLIVÝCH OBLASTÍ.....	16
2.1 METODIKA ROZVOJE DÍTĚTE V PŘÍPRAVNÉM ROČNÍKU	16
2.2 REŽIM DNE V PŘÍPRAVNÉ TŘÍDĚ	20
2.3 DÍTĚ Z MULTIKULTURNÍHO PROSTŘEDÍ	21
PRAKTICKÁ ČÁST.....	24
3 ROZVOJ DÍTĚTE V PŘÍPRAVNÉ ROČNÍKU	24
3.1 INDIVIDUÁLNÍ VZDĚLÁVACÍ PLÁN.....	25
3.2 ZÁZNAMOVÝ ARCH.....	30
3.3 ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA	34
4 KVALITA ŽIVOTA DÍTĚTE V PŘÍPRAVNÉ TŘÍDĚ.....	37
4.1 DOTAZNÍK	37
4.2 ROZHOVOR (INTERVIEW).....	40
4.3 VYHODNOCENÍ	41
ZÁVĚR.....	49
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	51
SEZNAM ZKRATEK.....	53
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	54
SEZNAM PŘÍLOH.....	55

ÚVOD

Přípravná třída na ZŠ Generála Janouška je určena především pro sociálně znevýhodněné děti, děti se sociokulturním znevýhodněním a s odkladem školní docházky. Maximální počet dětí v přípravné třídě je patnáct, což umožňuje individuální přístup ke každému dítěti.

Tato bakalářská práce s názvem Speciálně pedagogická podpora dítěte v předškolním vzdělávání na základní škole, je rozdělena do čtyř kapitol.

V první kapitole pod názvem Dítě předškolního věku se čtenář dočte, jakým způsobem je dítě předškolního věku diagnostikováno, podmínky přijetí do přípravné třídy a způsob vzdělávání podle RVP v přípravné třídě na základní škole.

Druhá kapitola pojednává o edukaci dětí v přípravné třídě, kde se dítě učí a rozvíjí jednotlivé dovednosti a schopnosti.

Třetí kapitola pod názvem Rozvoj dítěte v přípravné třídě představuje fázi, kdy se dítě pod vedením učitelky formou hry učí vnímat nejen sebe, ale i své kamarády, toleranci k jinakosti a praktickým činnostem.

Poslední čtvrtá kapitola Kvalita života dítěte v přípravné třídě předkládá školní vyhodnocení klimatu ve třídě a jeho rozvoj v sledovaných oblastech (např. všeobecná spokojenost, vztahy mezi dětmi, fyzikální prostředí ve třídě a jiné).

Práce s dítětem doplňuje výchovu v rodině, nabízí dostatek podnětů k rozvoji a učení, přizpůsobuje se jeho vývojovým fyziologickým, kognitivním, sociálním a emocionálním potřebám a umožňuje poskytování odborné péče.

Při práci s dětmi se zaměřuji hlavně na předložené zprávy ze školského pedagogického pracoviště, pedagogicko-psychologické poradny a logopedické péče. Pro každé dítě z přípravné třídy vypracuji Individuální vzdělávací plán, ve kterém zohledňuji konkrétní potřebu. Například když má dítě poruchu komunikace, zaměřím se na ni, když se jedná o dítě cizince, které ještě neumí dostatečně dobře česky, společně pracujeme na rozvoji jazykových schopností – nejdříve za pomoci obrázků, knížek,

říkanek, aj. Má-li dítě špatný úchop tužky, pracujeme společně s rodiči na správném špetkovém úchopu a podobně.

Vzdělávací činnosti vedou k rozvoji matematických představ (předmatematické představy – za, před, více x méně), sestávají ze čtení v řádku zleva doprava, obrázkového čtení, naslouchání čtenému textu – reprodukce, říkanky, básničky, rytmická cvičení, poznávání barev a jejich odstínů a komunikativních schopností a poznání. Společně se členy rodiny odstraňujeme případné nedostatky.

Cílem práce v přípravné třídě je také sledování kvality života, rozvoj sluchové diferenciaci, zrakové diferenciaci, estetického citění, manuální zručnosti - jemné i hrubé motoriky a sociálních dovedností.

Velký význam přikládáme osobním setkáním zákonných zástupců a pedagogů. Pravidelně probíhají třídní schůzky, které mají jednou ročně podobu „tripartitního setkání“, to znamená, že se v domluveném čase sejdou třídní učitel, rodič a dítě. Toto složení umožňuje najít a pojmenovat případné problémy dítěte a následně dohodnout, jaké konkrétní kroky pro jejich odstranění dítě, pedagog, vychovatel ve školní družině, asistent pedagoga a zákonní zástupci podniknou.

Po absolvování přípravné třídy dítě dokáže komunikovat s dětmi i s dospělými, vyjadřuje své názory, pocity, aniž by se nepřiměřeně prosazovalo, umí naslouchat druhým, přijímá pravidla a začlení se do kolektivu.

TEORETICKÁ ČÁST

1 DÍTĚ PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU

Diagnostika ve speciální pedagogice z hlediska vývoje je ohraničena věkem od 3 do 7 let. Za určitých okolností může být prodloužena až do 8 let věku dítěte, do zahájení povinné školní docházky. U dítěte se sleduje fyzická vyspělost, psychická i sociální úroveň, motorický vývoj, rozumový vývoj a rodinné prostředí.

Podstatou školní zralosti a připravenosti je biologické zrání, zrání centrální nervové soustavy.

„Provedení funkční diagnostiky u dítěte, žáka se speciálními potřebami je jednou z podmínek jeho evidence. Účelem diagnostiky je identifikovat potřeby a případná omezení v průběhu studia konkrétního studijního oboru a následně navrhnout vhodné mechanismy vedoucí k jejich uspokojování či kompenzaci“.
(Pipeková, 2010, s. 40)

1.1 Diagnostika dítěte předškolního věku

Úkolem diagnostiky předškolního věku je stanovení kvality úrovně znalostí, chování, fyzických, psychických i sociálních dovedností dítěte se zaměřením na stupeň vychovatelnosti a vzdělanosti.

Pedagogická diagnostika předškolního věku pomáhá a přispívá k lepší spolupráci mezi předškolním zařízením, učiteli přípravných tříd základních škol, stejně jako ke spolupráci s rodinou dítěte.

Diagnostika motorického vývoje je zaměřena na *hrubou a jemnou motoriku*, správné držení těla, růst, tělesný a funkční vývoj každého jedince. Při vyšetření dítěte se také zajímáme, zda sportuje (jezdí na kole, na kolečkových bruslích, hraje si s míčem, jezdí na koloběžce, chodí na dětské hřiště – „na opičí dráhu“) - hrubá motorika.

Jemná motorika je také velmi důležitou oblastí vývoje dítěte. Všímáme si, jak dítě navléká korálky, skládá puzzle, mozaiku, skládačky, kostky aj. Důležitou součástí jemné motoriky je i *grafomotorika* – správné držení tužky, štětce, kreslení, malování, modelování, pracovní činnosti, lepení a stříhání. Velmi hezké je, když rodič a dítě vytváří společný projekt „dílo“ - podzimní dekoraci, adventní věnce a jiné.

Rozvoj rozumových schopností je základním předpokladem intelektového vývoje dítěte, rozvíjí se i zájem o vnější svět. Myšlení, rozvíjení, manipulace a experimentování přispívá k získávání znalostí. Dítě pak rozliší (diferencuje) dané předměty podle určitých kritérií (např. podle barvy, materiálu, velikosti). Nabyté znalosti a zkušenosti postupně zobecňuje.

Při konkrétní manipulaci např. navlékání korálek **dochází k smyslovému poznání**, které je účelové a funkční, u dítěte se postupně zdokonalují **základní manipulační dovednosti** (analýza, syntéza, aj.)

Součástí rozumových schopností je i **orientace v časových a prostorových dimenzích** (ráno, poledne, večer, nahoře-dole, vpravo-vlevo, vpředu-vzadu) a příčinných souvislostech (např. blesk – hrom – bouřka).

Dítě postupně **chápe rozdíly** mezi objekty (menší – větší, kratší – delší, silnější – tenčí, apod.) a vytváří i **předmatické představy** k praktickému použití čísel – hodnotu a pojem čísla.

Diagnostika komunikačních schopností je zaměřená na kvalitu dorozumívání se s okolím, rozvoj slovní zásoby, schopnost formulovat myšlenku, vést rozhovor, vyjádřit se.

Diagnostika citového vývoje a volní složky osobnosti dítěte jsou důležité informace o tom, jak je dítě přijímáno v rodině, jaké má citové zázemí. Důležité je také to, jak dítě přijímá **společenská pravidla v chování a morální principy** při nástupu do školy.

Estetické cítění, které si každé dítě „přinese“ z rodiny vypovídá o kultuře rodiny (vnímání hudby, zpěvu, výtvarného umění atd.).

Součástí diagnostiky je i **rodinné prostředí**, které souvisí s charakterem vývoje. Posuzuje se funkčnost rodiny, vzájemná komunikace, životní hodnoty, normy, styl v rodině, uspokojování potřeb jednotlivých členů v rodině, rozdělování povinností aj.

Období předškolního věku končí nástupem povinné školní docházky. Na ZŠ Generála Janouška probíhá zápis do 1. třídy, kde se zjistí školní zralost a připravenost každého dítěte, které prochází přípravným ročníkem.

1.2 Podmínky přijetí do přípravného ročníku

Podmínky přijetí do přípravného ročníku stanovuje ředitel školy na žádost zákonných zástupců dítěte a na základě písemného doporučení ŠPP v souladu se zákonem č. 561/2004, § 47, odst. 2.

Minimální počet dětí v přípravném ročníku základní školy je 7, maximální 15 – v souladu se zákonem a vyhláškou č. 48/2005, o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění školní docházky.

Vyřazení z přípravné třídy je v souladu s vyhláškou č. 48/2005, § 7, odst. 2, písm. b), kdy dítě může být vyřazeno z přípravné třídy:

- na žádost zákonného zástupce,
- po předchozím prokazatelném písemném upozornění zákonného zástupce dítěte, jestliže dítě bez omluvy zákonným zástupcem dítěte do přípravné třídy nejméně jeden měsíc nepřetržitě nedochází,
- po předchozím prokazatelném písemném upozornění zákonného zástupce dítěte, jestliže počet zameškaných dní bez omluvy zákonným zástupcem dítěte překročí 30 dní ve školním roce.

Děti sociálně znevýhodněné mají možnost začlenit se do přípravného ročníku a základní školy.

„Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami je podle § 16 odst. 1 školského zákona osoba se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním. Toto sociální znevýhodnění je definováno v § 16 odst. 4 školského zákona takto:

- *rodinné prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy,*
- *nařízená ústavní výchova nebo uložená ochranná výchova,*
- *postavení azylanta, osoby požívající doplňkové ochrany a účastníka řízení o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky podle zvláštního právního předpisu.“*

Ve vyhlášce č. 147/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných je uvedeno:

„Za žáka se sociálním znevýhodněním pro účely poskytování vyrovnávacích opatření považuje žák z prostředí, kde se mu nedostává potřebné podpory k řádnému průběhu vzdělávání, včetně spolupráce zákonných zástupců se školou, a žák znevýhodněný nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka.“

Speciální vzdělávací potřeby dětí, žáků a studentů zjišťuje školské poradenské zařízení.

„Multikulturní výchova a vzdělávání vyjadřuje snahy vytvářet prostřednictvím vzdělávacích programů způsobilost lidí chápat a respektovat jiné kultury než vlastní. Má značný praktický význam vzhledem k vytváření postojů vůči migrantům, příslušníkům jiných národů, ras.“ (Kolláriková, 2001, s. 137)

Naše základní škola Generála Janouška, Černý Most spolupracuje s rodiči z cizojazyčných rodin. S rodiči se domluvíme, jakým způsobem bude a je dítě integrováno, aby nedocházelo k interakcím mezi školou a rodiči. Rodiče integraci svých dětí podporují.

1.3 Rámcový vzdělávací program přípravného ročníku na ZŠ

Rámcový vzdělávací program přípravného ročníku na ZŠ je součástí školního vzdělávacího programu. Požadované výstupy odpovídají podle programu klíčovými kompetencím k učení a k řešení problémů. Dále se jedná o kompetence komunikativní, sociální a personální, činnostní a občanské. Výchovně vzdělávací program pro přípravnou třídu Základní školy Generála Janouška (2009) definuje následující kompetence:

Kompetence k učení

„Dítě se soustředí na danou činnost, neodbíhá od ní. Všímá si souvislostí, záměrně si pamatuje, získanou zkušenost uplatňuje v dalších činnostech, Dítě má základní poznatky o světě lidí, přírody a techniky. Dítě je hloubavé, chce porozumět věcem, dějům a jevům kolem sebe, umí klást otázky a hledá odpovědi. Dovede postupovat podle pokynů učitelky, včas dokončuje započatou práci, dokáže hodnotit své pokroky a ocenit práci ostatních dětí v kolektivu.

Kompetence k řešení problémů

Dítě z nultého ročníku si všímá dění a problémů ve svém okolí, uvědomuje si, že daný problém, který nastane, se musí včas řešit s rozvahou, uvážlivě. Třídní pravidla, která jsou součástí naší třídy, mu napomohou vyřešit problém, na který ještě stačí, náročnější problém pak řeší s pomocí dospělého – učitelky, vychovatelky.

Dítě z přípravné třídy také užívá logické, předmatematické, matematické a empirické postupy a vnímá základní předmatematické, matematické souvislosti.

Kompetence komunikativní

Dítě si rozšiřuje slovní zásobu a uvědoměle ji používá, hovoří ve větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, formuluje otázky a odpovědi, dokáže vést dialog nejen se spolužákem, ale i s dospělou osobou. Ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní. Své pocity sděluje různými prostředky – řečově, dramatizací, výtvarně, hudebně, pohybově, atd.

Kompetence sociální a personální

Dítě si umí si vytvořit vlastní názor, uvědomuje si, že je odpovědné za své jednání, projevuje ohleduplnost, vnímá nevhodné chování, nespravedlnost, ubližování, dokáže se přiměřeně bránit, pochopilo, že konflikt se má řešit dohodou. Ve skupině se prosadí vhodným způsobem, dokáže spolupracovat se spolužáky, poradit, uplatňuje základní společenská pravidla, soužití ve třídě, respektuje jiné děti, děti různých menšin. Všechny děti se podílejí na vytvoření společenských pravidel a dodržují je.

Kompetence činnosti a občanské

Dítě má již představu o tom, co jsou základní lidské hodnoty, uvědomuje si svá práva a práva dalších dětí ve třídě a škole. Váží si snahy a práce dětí ve třídě. Projevuje smysl pravidel ve hře, pracovních návyků, dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých.“

Rámcový vzdělávací program pro přípravnou třídu slouží k socializaci dětí u jiného jazykového a kulturního prostředí.

2 EDUKACE V PŘÍPRAVNÝCH TŘÍDÁCH DLE JEDNOTLIVÝCH OBLASTÍ

2.1 Metodika rozvoje dítěte v přípravném ročníku

Materiální zabezpečení v přípravném ročníku je obohaceno o elektroniku (televize, DVD přehrávač, interaktivní tabule a další didaktické pomůcky).

Motorika, grafomotorika, kresba

Diagnostika motorického vývoje je zaměřena na analýzu a hodnocení jednotlivých pohybových aktivit s důrazem na správné držení těla a tělesný vývoj.

Hrubá motorika – je zaměřena na posuzování pohyblivosti dítěte, udržení rovnováhy. Sledujeme dítě při hře, pohybu venku, při běhání, skákání, všímáme si, zda má správné držení těla. U dětí s pohybovým postižením jsou důležité i tzv. pomocné pohyby, jako například chůze s berlami, s oporou, s došlapem na plné chodidlo.

Jemná motorika – je zaměřena na puzzle, stavebnice, navlékání korálků, modelování, vystřihování, skládání, nalepování a pracovní činnosti, sebeobsluhu – zapínání knoflíků, zipu, vázání tkaniček a hmat.

Grafomotorická cvičení – návyky při kreslení, špetkový úchop, uvolňovací cviky od ramene k zápěstí, říkanky podporující uvolnění svalů na prstech.

Senzomotorická koordinace – nácvik čtení a psaní.

Zrakové vnímání a paměť

Dítě už umí pojmenovat základní barvy, vhodným způsobem se začíná učit odstíny barev – světlemodrá, tmavěmodrá.

„Vhodné činnosti zaměřené na figuru v pozadí: prohlížení obrázkových knížek, vyhledávání objektů podle vzoru, vyhledávání s obtahováním obrázků překrytých sítí,

práce s pracovními listy, kde se dva a více objektů překrývají.“ (Bednářová, 2007, s. 81).

Zraková analýza a syntéza objektů má úzkou souvislost s vnímáním prostoru a technickým myšlením. Zrakovou paměť cvičíme tak, že si s dítětem povídáme o tom, co vidělo na výletě, v ZOO, hrajeme s ním pexeso, Kimovy hry, opakujeme určitý vzor při navlékání korálků.

S dětmi cvičíme také oční pohyby při čtení v řádce. Dítě vedeme k vytváření správných návyků při běžných činnostech např.: listujeme knížku odpředu dozadu, sled obrázků zleva doprava, pojmenováváme řady obrázků, vyprávíme podle obrázků (zraková serialita).

Vnímání prostoru a prostorová představivost

„Z pojmů vyznačujících prostorové uspořádání dobře zvládá pojmy: nahore, dole, nizko, vysoko, nize, vyse, vpředu, vzadu, první, uprostřed, poslední. Upevňuje pojmy: hned, před, vpravo, vlevo. Předložkové vazby na, do, v, před, za, nad, pod, vedle, mezi. Orientace na vlastním těle, dle pokynů například: pravá ruka, levá ruka, levé ucho...“ (Bednářová, 2007, s. 83).

Řeč, hra, sebeobsluha – samostatnost

Řeč dítěte v předškolním věku by měla být ve všech rovinách dobře vybudovaná. Dítě používá všechny slovní druhy, mluví gramaticky správně, je mu rozumět, rovněž výslovnost by již měla být správná.

Činnosti zaměřené na rozvoj řeči: hry se slovy na chápání a tvoření již obtížnějších antonym (řekni opak: světlo – tma, široký – úzký, stát – utíkat), dále pak synonym (řekni to jinak, jiným slovem: krásný, pěkný, nádherný, utíkat, běžet, dívka, holčička), homonym (řekni, co všechno může znamenat slovo: zub, list, koruna). Co k sobě patří – hrnec x poklička, tužka x dítě doplní). Čtení pohádek, příběhů, básniček, říkadel.

Hra dítěte se mění věkem a vývojem dítěte. Je motivována potřebami dítěte.

Při hře vidíme, jak je dítě obratné, v jemné a hrubé motorice, ve vizuomotorice, jaké má smyslové vnímání, jak komunikuje s dětmi v kolektivu, jaké jsou jeho sociální dovednosti, kolísavost zájmu o hru, akceptování pravidel her.

Typy hry: kostky, mozaiky, symbolická hra „jen jako“, pohybové hry, konstruktivní hry, námětové hry, stavebnice, puzzle.

Sebeobsluha – samostatnost a vytváření správných návyků souvisí s celkovým vývojem dítěte. Důležité je, aby rodiče taky dbali na trpělivost a důslednost dítěte. V předškolním věku už dítě pozná, kdy je třeba si umýt špinavé ruce a ústa.

Sluchové vnímání a paměť

„Předškolní dítě by mělo umět několik říkanek, básniček, rozpočítadel a písniček. Pravidelně čteme, aby se naučilo naslouchat čtenému textu. Postupně se naučí reprodukovat přečtené.

Rozvoj sluchové analýzy a syntézy – určení počtu slov ve větě, počtu slabik ve slově, první a poslední hlásku ve slově, posléze i hlásky uprostřed.

Sluchová paměť se nejvíc rozvíjí na uvědomění si figury v pozadí - na příkaz učitelky: „tleskání, když uslyšíš domluvené slovo v čteném textu,“serialita příběhu například: přijela tetička z Číny a přivezla kufr – děti doplní co všechno je v kufru.“ (Bednářová, 2007, s. 86).

Činnosti na zdokonalování sluchového vnímání - diferenciacie: hra na tichou poštu, poznávání zvuků hudebních nástrojů (Orffovy hudební nástroje), poznávání hlasů kamarádů, naslouchání ticha, zvuky zvenčí, *odlišování shodných a neshodných slov, všechno lita co peří má, zvukové kostky - pexeso.*

Základní matematické představy

„Matematické představy se vytváří i za pomoci předcházejících schopností a dovedností. Dítě se učí pojmu: geometrické tvary (čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník, ovál), řazení prvků podle pojmu: žádné, nic, stejně, méně, více, o jeden méně, o jeden více, dohromady, větší, menší, rovná se.

Prostorová orientace – první, poslední, uprostřed, orientace v čase – vnímání časového sledu (např. ráno – dopoledne – poledne – odpoledne -večer), uvědomování si následujícího děje.

Dítě porozumí pojmu číslo – spočítá například kolik je kuliček na počítadle, porovnává čísla se symbolem: větší, menší a rovná se.“ (Bednářová, 2007, s. 89).

Sociální dovednosti

„Rodiče jsou pro dítě modelem chování. Na základě sociálního učení si dítě osvojuje sociální dovednosti, mezi které patří: komunikace (verbální i neverbální), přiměřené reakce na nové situace, adaptování se na nové prostředí, porozumění vlastním pocitům a sebeovládání, porozuměním emocím a chování druhých lidí, objektivní sebehodnocení, sebepojetí.“ (Bednářová, 2007, s. 55).

Socializace dítěte je postupné začleňování do společnosti prostřednictvím nápodoby a identifikace, zprvu v rodině, později v malých společenských skupinách až po zapojení se do nejširších, celospolečenských vztahů.

Socializace jedince se odehrává v různém prostředí. Dobrý pedagog je orientován znalostí prostředí, ze kterého dítě, žák přichází. Znalost prostředí, ze kterého dítě pochází, přispěje ke správným postupům při výchově a vzdělávání dítěte v předškolním a školním prostředí.

Sociální integrování je stav či proces začleňování jednotlivců nebo skupin do stejného sociálního celku (MŠ, třídního kolektivu, školní družiny, společnosti). Jedinci nebo začleňované kolektivy si osvojují: režim dne, pravidla (třídní pravidla), zvyky kolektivu a současně s tím je kolektiv postupně přijímá jako plnoprávné členy.

Nedostatečná sociální integrace vede k rozrušování společenských mechanismů.

2.2 Režim dne v přípravné třídě

Po příchodu dítěte do třídy si dítě na lavici nachystá penál a notýsek a žákovskou knížku. Pití si dá na parapet a dojde si na toaletu.

Po zvonění se ve třídě přivítáme, udělám prezenci, nepřítomnost dětí zapíši do třídní knihy. Dále zkontroluji, zda všechny děti přinesly domácí úkoly, řeknu jim, co je v dnešní den čeká, a přecházíme na jednotlivé činnosti.

Tabulka 1: Režim dne

Čas	Činnost
7.40 – 7.55	příchod dětí
8.00 – 8.45	společné zahájení dne, program dne, rozhovory, tematické rozhovory, vzdělávací činnosti (rozvoj jazykových a komunikačních dovedností, rozvoj matematických představ)
8.55 – 9.40	vzdělávací činnosti (rozvoj poznání, cvičení jemné motoriky, sluchové diference), individuální hry, společenské hry, didaktické hry
9.40 – 10.00	hygiena, svačina
10.00 – 10.45	volnější činnost – hry dle vlastní volby a individuální výchovná a vzdělávací práce s dětmi
10.55 – 11.40	tělesná výchova, sportovní činnosti, výtvarné, pracovní, hudební činnosti, hry
11.40	úklid, hygiena, odchod dětí s DD, na oběd společně s učitelkou, nebo předávání dětí do školní družiny
cca 12.00	oběd <i>Abychom vyhověli zaměstnaným rodičům, mají děti z přípravné třídy možnost trávit čas po obědě ve školní družině, doporučujeme do 15 hodin.</i>

Zdroj: ZŠ Generála Janouška ČM

Ke konci vyučování si děti do tašek uklidí penál, notýsek a žákovskou knížku. Děti již vědí, kdo odchází domů, kdo na oběd a následně do školní družiny. Děti z přípravné třídy vždy odchází s doprovodem.

Děti jsou poučeny o bezpečnosti nejen ve třídě při různých činnostech (VV, PČ, TV), ale také v areálu školy (na hřišti, v kinosále, v jídelně, ŠD), ale i mimo školu.

Děti z jiného jazykového prostředí mají stanoven režim dne, viz tabulka č. 1. Dodržování režimu napomáhá docílit pocitu jistoty a celkově v orientaci v sociálním prostředí základní školy.

2.3 Dítě z multikulturního prostředí

Naše základní škola pracuje dle východisek programu FÉROVÁ ŠKOLA.

Férová škola - Liga lidských práv prosazuje v českém školství principy inkluzního vzdělávání. Za jeden z nejsilnějších nástrojů moderního vzdělávání považujeme individuální integraci žáků. Naše škola vytváří spravedlivé prostředí pro všechny děti a snaží se využít potenciálu každého jedince.

„Škola se i v letošním školním roce zapojila do projektu Podpora integrace cizinců, jehož cílem je začlenění žáků-cizinců do českého vzdělávacího systému a podpora osobnostního rozvoje žáků v oblasti vzdělávání jako jedné z podmínek úspěšné integrace do společnosti. Zaměřili jsme se na zlepšení jazykové vybavenosti, na pomoc při adaptaci na český vzdělávací systém a zapojení do kolektivu třídy a na vzájemné seznamování českých a cizích žáků s kulturou svých zemí“ (VÝROČNÍ ZPRÁVA 2013 – 2014, str. 30)

Spolupráce se školou

V rámci péče o děti – cizince probíhaly tyto aktivity:

- individuální péče,
- doučování českého jazyka,
- práce s mladšími dětmi – důraz byl kladen na rozvoj řečových dovedností dětí (žáků),
- porozumění pokynům při vyučování i při praktickém využití jazyka v běžném životě.

Činnosti probíhaly hravou formou s využitím didaktických pomůcek, jako jsou např. obrázkové slovníky, pexesa, domina, skládačky, stolní hry, pracovní listy apod. Děti pracovaly individuálně i skupinově, starší žáci se zdokonalovali v českém jazyce

individuálně podle úrovně jazykových znalostí. Důraz byl kladen na rozvoj stylistických a intonačních dovedností, tříbení mluveného projevu.

Spolupráce s rodinou

Rodiče se zajímají o to, jak učitelka pracuje s jejich dítětem podle IVP. Podpisem stvrzují a souhlasí s domácími úkoly (básničky, říkanky, doplňovačky, omalovánky,...), omlouvají absenci svého dítěte, pravidelně dochází na třídní schůzky, rodiče mají možnost využít tlumočnicka.

Po domluvě se rodič dětí účastní i tzv. otevřené hodiny, kde vidí, jak pracují s dítětem.

Rodiče tuto možnost často využívají, vzájemně pak uděláme rozbor, vysvětlím jim jednotlivé postupy, jak dítěti pomoci.

Základní údaje o dítěti z multikulturního prostředí je důležitý k lepšímu pochopení dané kultury, ze které dítě pochází.

Pro ilustraci uvádím příklady našich dětí, které chodí do přípravné třídy. Děti pochází z rozdílného jazykového, kulturního i rodinného prostředí a učíme se zde vzájemné toleranci, toleranci vyznání.

Naším cíle je poskytnout dětem v přípravné třídě prostor pro vzájemné sblížení i respekt k odlišnostem.

Tabulka 2: Rodinné prostředí, tolerance vyznání

Jméno	Národnost	Vyznání	Poznámka
Az-Zubair	kazašská	muslim	Doma v rodině se mluví rusky a kazašsky, česky pouze ve škole. Chlapec je z pěti dětí, narodil se jako čtvrtý. Nesmí cvičit jógu, kreslit postavu, oči, nesmí zpívat, hrát na hudební nástroj. Hoch je ne-šestiletý. ➤ NEFOTIT A NENATÁČET! ➤ Nechodil do MŠ.
Mansur	gruzínská	žid	Doma v rodině se mluví gruzínsky, rusky a arabsky, česky pouze ve škole. Chlapec je ve střídavé péči, sourozence nemá.

			Hoch má odklad školní docházky.
Said	kazašská	muslim	V rodině se mluví rusky a kazašsky, česky pouze ve škole. Chlapec je ze tří dětí, narodil se jako druhý. Nesmí cvičit jógu, kreslit postavu, oči, nesmí zpívat, hrát na hudební nástroj. Hoch je ne-šestiletý. ➤ NEFOTIT A NENATÁČET! ➤ Nechodil do MŠ.
Tereзка	vietnamská	budhistka	Přípravný ročník navštěvuje od listopadu letošního školního roku. Již od září nastoupila do třídy 1. C, ale z důvodu jazykové bariéry a poměrně velké absence byla zařazena do naší třídy. Pochází z cizojazyčného prostředí, otec vůbec nemluví česky, matka zná pouze minimum českých slov. V ČR je od narození. Mateřskou školu navštěvovala pouze sporadicky. Projevy ADHD.
Pavel	čínská	budhista	Přípravný ročník navštěvuje od prosince letošního školního roku. Od září nastoupil do 1. třídy, ale z důvodu jazykové bariéry se chlapec vrátil do naší třídy. Doma v rodině se mluví čínsky, česky pouze ve škole. Chlapec má staršího sourozence, narodil se jako druhý. Rodiče Česky neumí, při komunikaci je přítomen tlumočník. Mateřskou školu nenavštěvoval.

Zdroj: vlastní zpracování

PRAKTICKÁ ČÁST

3 ROZVOJ DÍTĚTE V PŘÍPRAVNÉ ROČNÍKU

Dítě v přípravném ročníku si postupně osvojuje návyky, které bude uplatňovat v příštím školním roku, po nástupu do povinné školní docházky. Výuka je rozdělena do čtyř vyučujících hodin, kde děti plní různé činnosti, přestávky si přizpůsobujeme podle unavitelnosti dětí. Na konci školního roku již jsou děti soustředěné a přestávky jsou pro ně směřodatné.

Portfolio dítěte je důležitá součást práce, vývoje a pokroku dítěte v přípravném ročníku. V papírové podobě obsahuje pracovní listy pro rozvoj jednotlivých percepce (jazykové a komunikační dovednosti, básničky, říkanky, grafomotorika, omalovánky, předmatematické představy, projektové práce na daná témata, například: podle ročního období – JABLKOBRAŇÍ, ZIMA JE BÍLÁ, aj.).

Psychomotorika je určena hlavně na rozvoj hrubé motoriky (pohybové hry s míčem, taneční prvky, jóga pro děti, relaxační cvičení, dechová cvičení, pantomima, koordinační cvičení, aj.), rozvíjíme ji hlavně na hodinách tělesné výchovy.

Cílem psychotroniky je rozvoj harmonické osobnosti, fyzické, psychické a společenské vyrovnanosti u dítěte.

Psychomotorika nemá soutěžní charakter, jde zde hlavně o radost z pohybu a všech nenásilných aktivit, které děti rády cvičí. Jako doprovod se využívá relaxační hudby, říkanky, básničky.

Environmentální výchova (EKOŠKOLA) v přípravném ročníku přispívá k tomu, že dítě si zde začíná uvědomovat, jak se staráme o druhotné odpady (sběr víček, sběr baterií, starostlivost o květiny ve třídě, práce na pozemku v areálu školy, aj.).

Děti se taky účastní soutěží na daná témata – OCHRANA VODY.

Hra, jako základní práce v přípravném ročníku přispívá k rozvoji nejen sociálních dovedností, ale i k představivosti, logickému myšlení, dodržování pravidel

hry a taky nezapomínáme na námětové hry – PRAVIDLA SLUŠNÉHO CHOVÁNÍ (rozhovor s dospělou osobou, na návštěvě u kamaráda, jsem nemocný, sportujeme, aj.)

Hodnocení dítěte, zpětná vazba - hodnocení práce dítěte je nezbytnou zpětnou vazbou, která umožňuje učitelce plánovat další činnosti tak, aby byl zajištěn optimální rozvoj osobnosti dítěte.

3.1 Individuální vzdělávací plán

Individuální vzdělávací plán (IVP dle vyhlášky č. 73/2005 Sb.) je vypracován pro každé dítě, které navštěvuje přípravný ročník na Základní škole Generála Janouška v Praze. IVP je závazný, slouží všem, kteří se podílejí na výchově a vzdělávání integrovaného dítěte.

Níže vyplněný IVP žákyně dle vzoru.

INDIVIDUÁLNÍ VZDĚLÁVACÍ PLÁN
pro školní rok 2014 / 2015

Jméno: XY	Datum narození: 20.11. 2008
Bydliště: 198 00 Praha 9, Černý Most	Třída: 0.B

Základní údaje o dítěti podstatné pro řešení problému:

Dívka je Vietnamka žijící v ČR od narození, při vstupní diagnostice spolupracovala bez problémů.

Vzhledem k jazykové bariéře ale sama nevypráví, reaguje na návodné otázky. Má mladšího bratra.

Mateřskou školu navštěvovala. Ráda si hraje s bratrem a s panenkou, ráda kreslí.

Školní družinu navštěvuje.

Organizace a péče:

Dívka je vzdělávána v přípravné třídě s počtem 14 dětí. Je jí věnována individuální péče. Výuka probíhá v souladu se školním vzdělávacím programem. Spolužáci ve třídě budou dívence pomáhat při odstraňování agramatismů v rámci vzájemné komunikace.

SOUČASNÝ STAV:

Zraková percepce (vnímání):

Zrakovou percepceci má velmi dobře rozvinutou. Platí to o diferenciaci tvarů, obrázků paměti, pozornosti a serialitě. Všechny subtesty zvládla výborně a v tempu.

Sluchová percepce (vnímání):

Verbálně – akustická diferenciacie (rozlišování) párů slov (shodné x neshodné), nesmyslných slabik i části uprostřed slova zvládla výborně. Ve verbálně akustické paměti měla 1 chybu ve slově, horší byla paměť na nesmyslné slabiky. Zde si žádnou nezapamatovala. Sluchová pozornost je také velmi dobrá. Dívka klepala na všechna předem domluvená slova.

Intermodalita:

Schopnost učit se formou sluchově – zrakovou je výborně nastavena. Dívka odpovídá přesně.

Visuomotorika:

Dívka píše pravou rukou, se špatným úchopem (prsty křížem přes sebe, tužka směřuje kolmo, zvedá loket). Je třeba procvičovat celou paži od ramene k zápěstí. Nejdříve se začíná na svislé ploše, potom na vodorovné. Souhra oko – ruka je v pořádku, pracuje systematicky.

Schéma těla, prostorová a pravolevá orientace:

Křížové pravidlo (na protilehlém objektu) zatím ještě neovládá.

CÍLE A METODY:

- uvědoměle uplatňovat základní hygienické a sociální návyky, dokázat komunikovat s dětmi i s dospělými, vyjadřovat své názory a pocity,
- zlepšit koncentraci pozornosti, udržet zájem,
- postupně prodlužovat dobu potřebnou k dokončení práce,

- probudit aktivní zájem – objevovat a uplatňovat co umí a zvládne,
- motivace k činnostem a k dokončení úkolu – pochvala za dokončení práce,
- procvičování slovní zásoby a jazykové kreativity formou her, soutěží, obrázků, vytváření významově souvisejících množin výrazů (rodina, škola, jídlo, oblečení, nakupování, roční doby, návštěva u lékaře, na poště, kultura, sport apod.), vyprávění podpořit obrázky a vlastními zážitky,
- v mluveném projevu vést Marušku k odstraňování agramatismů (skloňování a časování, užití časů atd.)
- zařazovat básničky, říkadla na zlepšení výslovnosti a artikulace, měnit druh činnosti, zařazovat přestávky,
- poskytnout pozitivní zpětnou vazbu,
- získané vědomosti a dovednosti prakticky ověřovat mimo školu při tematických vycházkách a návštěvách kulturních zařízení.

Pomůcky:

Logopedické vymalování, Jak pes Logopes učil děti mluvit, Učíme se číst a mluvit. Předčíselné představy, Už se těším do školy – pracovní listy pro předškoláky. Hádanky, Příslloví a pořekadla, Dětská encyklopedie.

Sluchové vnímání, Zrakové vnímání – Optická diferenciacie, Uvolňovací cviky, Jedním tahem, Šimonovy pracovní listy, Pexesa, Puzzle, Společenské hry – hry s kostkou, karty, kvarteta, Zvukové kostky.

Dětské časopisy – Méďa Pusík, Pastelka, Sluníčko, Mateřídouška aj.

Dětské knihy – knihy pohádek.

Cyklos her věnovaných smyslům – Duha, Bim bam, Hádanky Dráčka Fráčka, Figuráči, Zajíc v pytli, Roční doby, Můj první kvíz, Knoflík a tkanička, Šňůrky a dírky, Černý Petr, Loto zvířátka, Malá velká myška, Hurá na kolo.

Závěr:

Percepce, které jsou potřebné pro čtení, psaní a počítání, jsou u Marušky dobře rozvinuty. Z řeči je cítit bariéra slovní zásoby a významu běžně používaných slov. Rodiče by měli Marušku zapojit i do kroužků (ve škole nebo v místě bydliště), aby se její mluvní pohotovost stále zlepšovala. Před každým psaním je třeba ruku uvolňovat a připomenout správný úchop psacího náčiní. Je naprosto nezbytné, aby rodiče úzce spolupracovali s třídní učitelkou a řídili se jejími instrukcemi. To, co se učí ve škole, je třeba procvičovat i doma.

Spolupráce s rodiči:

Rodiče sami prozatím neovládají český jazyk na takové úrovni, aby mohli být sami
dívence mluvním vzorem. Zajistí pravidelnou docházku do přípravného ročníku.
Budou dbát pokynů třídní učitelky.

V Praze dne: 21. 9. 2014

Zákonní zástupci:

Ředitelka školy:

Třídní učitelka:

Vedoucí SPP:

3.2 Záznamový arch

Záznamový arch obsahuje rovněž ty konkretizované očekávané výstupy RVP PV, které nejsou vázány přímo na jednotlivé úkoly, ale umožňuje sledovat deset základních dovedností – očekávané výstupy:

praktická samostatnost, sociální informovanost, citová samostatnost, sociální samostatnost, výslovnost, gramatická správnost řeči, lateralita ruky, koordinace ruky, oka, držení tužky, diferencované vnímání, logické a myšlenkové operace, úmyslná paměť na učení, záměrné učení, pracovní chování.

Sledování a hodnocení práce dítěte je nezbytnou zpětnou vazbou, která umožňuje učitelce plánovat další činnosti tak, aby byl zajištěn optimální rozvoj dítěte. Každému dítěti se zakládá portfolio, které slouží jak k uchování práce dítěte, tak i k poskytování informací zákonným zástupcům při konzultacích.

V průběhu docházky budou výsledky zaznamenány ještě několikrát, minimálně však v každém čtvrtletí. To umožní učitelce zhodnotit stav po určité době potřebné k adaptaci dítěte na školní prostředí, před zápisem do 1. ročníku a samozřejmě před ukončením docházky do přípravné třídy a nástupem do školy.

Hodnocení probíhá podle stupnice 1-4, N

4 – zvládá spolehlivě, bezpečně

3 – přetrvávají problémy (občasné, dílčí)

2 – zvládá s vynaložením maximálního úsilí

1 – dosud nezvládá (má vážnější obtíže)

N – není hodnoceno (nelze hodnotit, neprojevuje se)

**Záznamový arch pro sledování a hodnocení rozvoje a učení
dítěte v přípravné třídě základní školy**

Jméno a příjmení dítěte:.....
Datum narození:.....
Data jednotlivých záznamů:.....
Jméno učitelky:.....

**Dítě navštěvovalo - nenavštěvovalo MŠ
Dítě má - nemá odklad školní docházky**

Praktická samostatnost

	I.	II.	III.	IV.	Poznámky
Je dostatečně fyzicky vyspělé					
Jeho pohyby jsou koordinované					
Samostatně se obléká					
Je samostatné při jídle					
Samostatně zvládá pravidelné denní úkony osobní hygieny					
Udržuje kolem sebe pořádek					
Dovede si samo poradit s běžnými problémy					
Dokáže se postarat o své věci					

Citová samostatnost

	I.	II.	III.	IV.	Poznámky
Zvládá odloučení od rodičů					
Vystupuje samostatně, má svůj názor, dokáže vyjádřit souhlas i nesouhlas					
Projevuje se jako emočně stálé					
Reaguje přiměřeně na drobný neúspěch					
Dovede odložit přání na pozdější dobu					
Dovede se přizpůsobit konkrétní činnosti či situaci					

Sociální samostatnost

	I.	II.	III.	IV.	Poznámky
Uplatňuje základní společenská pravidla					
Dovede se vcítit do potřeb druhého dítěte					
Dokáže vyslovit a obhajovat svůj názor					
Dokáže vyjednávat a dohodnout se					
Dovede se zapojit do práce ve skupině					
Komunikuje a spolupracuje s ostatními dětmi					

Při skupinových činnostech se snaží přispět svým podílem					
Pokud jsou dány pokyny, je srozuměno se jimi řídit					

Vyslovovat, gramatická správnost řeči, slovní zásoba, úroveň komunikace

	I.	II.	III.	IV.	Poznámky
Vyslovuje správně všechny hlásky					
Mluví ve větách, dovede vyprávět příběh, popsat situaci					
Mluví gramaticky správně					
Má bohatou slovní zásobu					
Rozumí pojmům vyjadřujícím časovou orientaci (např.: nad, pod, dole, nahoře, dlouhý, krátký, velký, lehký, dříve, později, včera, dnes atd.)					
Dokáže správně pojmenovat barvy					
Běžně komunikuje s dětmi i dospělými, je schopno dialogu, v komunikaci si je jisté					

Lateralita ruky, koordinace ruky a oka, držení tužky

	I.	II.	III.	IV.	Poznámky
Upřednostňuje užívání pravé či levé ruky					
Je zručné při zacházení s předměty, hračkami, pomůckami, modeluje, stříhá, kreslí apod.					
Tužku drží správně					
Dokáže vést stopu tužky a napodobit základní geometrické obrazce, různé tvary					

Diferenciace vnímání

	I.	II.	III.	IV.	Poznámky
Rozlišuje podstatné znaky předmětů					
Rozlišuje zvuky					
Dovede pracovat se strukturou slov					
Dokáže najít rozdíly na dvou obrázcích či na dvou podobných slovech					
Dovede složit obrázek z několika tvarů a slovo z několika slabik					
Postřehne změny ve svém okolí					

Logické a myšlenkové operace

	I.	II.	III.	IV.	Poznámky
Dovede porovnávat vlastnosti předmětů					
Dovede třídit předměty dle daného kritéria					
Seřadí předměty pole velikosti vzestupně i sestupně					

Vyjmenuje číselnou řadu, spočítá počet prvků					
Přemýšlí, uvažuje, vyřeší jednotlivé hádanky, úlohy, rébusy aj.					

Záměrná pozornost, úmyslná paměť pro učení

	I.	II.	III.	IV.	Poznámky
Dovede soustředit pozornost na činnosti po určitou dobu, odbíhá od nich					
Dokáže si záměrně zapamatovat co prožilo, vidělo, slyšelo, je schopno si vše vybavit a reprodukovat					
Soustředí se i na ty činnosti, které nejsou pro ně aktuálně zajímavé					

Pracovní chování, soustředěná pracovní činnost, záměrné učení

	I.	II.	III.	IV.	Poznámky
Dokáže úkol přijmout za povinnost					
Dokáže postupovat podle pokynů					
Zadaným činnostem se věnuje soustředěně, neodbíhá k jiným, dokáže vyvinout úsilí k jejich dokončení					
Dokáže odlišit hru od systematické práce					
Nechá se získat pro záměrné učení					
Neruší v práci ostatních					

Pracovní poznámky učitelky – závěry z jednotlivých etap hodnocení

Datum záznamu	Aktuální vzdělávací prostředky dítěte a závěry pro pedagogickou práci v další etapě

3.3 Závěrečná zpráva

Závěrečná zpráva dle vyhlášky č. 48/2005 vychází z individuálního vzdělávacího plánu (IVP) a záznamového archu, kde po dobu deseti měsíců třídní učitelka individuálně pracovala, hodnotila a zapisovala projev dítě v jednotlivých schopnostech.

Nacionále dítěte – jméno, adresu a datum narození, třída, absence za I. a II. pololetí, vyjádření o dosažení úrovně hlavních cílů vzdělávání, vyjádření speciálních vzdělávacích potřeb, předpokládaných schopností, nadání, zájmů dítěte, případné doporučení pro přípravu IVP pro vzdělávání dítěte v dalším období a další doporučení pro vzdělávání dítěte. Na konci školního roku dostane dítě slovní hodnocení formou pochvalného listu a zákonný zástupce obdrží závěrečnou zprávu, která je zároveň součástí dokumentace dítěte. Stejně tak obdrží tuto zprávu škola, ve které bude dítě plnit povinnou školní docházku.

Níže vyplněný vzor závěrečné zprávy žáčky.

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA PRO pro školní rok 2014 / 2015

Jméno: XY	Datum narození :
Bydliště:	Třída: 0.B

XY je dostatečně fyzicky vyspělá, je milá a ochotná dívka. Píše pravou rukou. Z domova je velmi dobře vedena. Je velmi šikovná. První třídu bude zvládat dobře.

Absence za I. pololetí :

Absence za II. pololetí :

Vytváření kulturně sociálních a hygienických návyků:

Dívka se dokáže odloučit od rodičů a přizpůsobil se školnímu režimu. Samostatně se obslouží (obléká se, obuje, stoluje). Udržuje čistotu a pořádek, uplatňuje základní hygienické návyky, navazuje kontakt s dospělým, uplatňuje návyky společenského chování ve styku s dospělými i dětmi (umí pozdravit, požádat, poděkovat má schopnost naslouchat). Navazuje a udržuje přátelské vztahy. Přijímá autoritu, chápe běžné pokyny a podřídí se, dokáže samostatně plnit pokyny a vyvinout vlastní vůli. Zapojuje se do činností a spolupracuje s ostatními dětmi, přizpůsobuje se společnému programu. Dokáže rozlišit co je dobré a co špatné, přijímá ocenění i případný neúspěch. Ráda pomůže druhým v nesnázích.

Oblast jazyková a komunikativní:

XY se dokáže zapojit do diskuse, vést rozhovor, vyjadřuje se samostatně, udrží pozornost, porozumí slyšenému. Dokáže reprodukovat obsah, zapamatuje si krátký text (říkanky, básničky), projevuje zájem o knihy a encyklopedie, pozná písmenka, dokáže vyjádřit svůj názor, snaží se správně vyslovovat. Dokáže sledovat očima řádek zleva doprava, rozliší začáteční a koncovou slabiku, utvoří jednoduchý rým. Ráda hraje slovní fotbal a tichou poštu, vypráví vtipné zážitky, které zažila.

Oblast matematických představ:

XY chápe základní číselné a matematické souvislosti a dokáže je využívat: porovnává, řadí, orientuje se v číselné řadě, ví, co znamená méně, více, první, poslední. Chápe prostorové a časové pojmy: nahoře, dole, uprostřed, před, za, vpravo, vlevo, včera, dnes, zítra. Rozezná základní geometrické tvary, umí je vyhledat ve třídě a v prostoru, ve kterém se nachází.

Oblast rozvoje poznání:

XY umí pojmenovat to, čím je obklopena, věci v bytě, ve škole, zná své jméno – umí napsat tiskace (jméno i příjmení). Zná svoji adresu, svoji rodinu a základní příbuzenské vztahy. Ví, jak

se má chovat ve škole, na ulici, uvědomuje si nebezpečí, zná roční doby, dny v týdnu. Uvědomuje si životní prostředí, a jak jej máme chránit, pomáhá o něj pečovat. Zná domácí zvířata a některá i volně žijící zvířata, ví, čím mohou být užitečná a jak se o ně máme starat. Zná běžné druhy ovoce a zeleniny. Dokáže pojmenovat části lidského těla. Zná běžné zvyky a tradice.

Hudební výchova:

XY dokáže zazpívat písničku s důrazem na správnou melodii. Vytleská jednoduchý rytmus. Dokáže na hudbu reagovat pohybem, tancem. Pojmenuje některé jednoduché hudební nástroje.

Výtvarná výchova:

XY pozná základní barvy i jejich odstíny. Dokáže pracovat s pastelkou i temperou, (na upozornění chytí tužku správně, rozmíchá barvy). Efektivně využívá plochu papíru, dokáže si práci rozvrhnout, dokáže se soustředit a být trpělivá, dokáže malovat a kreslit na dané téma. Umí vystřihnout větší i jednoduché tvary, pracuje s lepidlem. Dokáže hodnotit své výtvary i výtvary ostatních.

Pracovní výchova:

XY dokáže koordinovat ruce a zrak. Zvládá dovednosti jako trhání, mačkání, stříhání, skládání, hnětení, válení a lepení. Dodržuje bezpečnost práce. Dokončuje zadané úkoly. Prožívá radost z vykonané práce. Dokáže hodnotit svoji práci i práci druhých, pomáhat ostatním, ve skupinách spolupracuje s dětmi.

Tělesná výchova:

XY má správné držení těla, umí chodit po schodech, ve dvojici, nevráží do ostatních, orientuje se v prostoru. Dokáže vykonat pohyb dle pokynů, udrží rovnováhu na jedné noze, běhá, skáče. Dokáže házet a chytat míč, házet na cíl, dodržuje pravidla hry a bezpečnost.

V Praze dne:

Ol'ga Košútová – třídní učitelka

4 KVALITA ŽIVOTA DÍTĚTE V PŘÍPRAVNÉ TŘÍDĚ

V předkládaném průzkumu jsou popsány a analyzovány informace získané na základě rozhovoru s výchovným poradcem, školním metodikem prevence, školním psychologem, vedením školy a rodiči dětí, pod podmínkou, že získané informace budou uvedeny anonymním způsobem.

Stručná charakteristika.

V přípravné třídě je celkem patnáct dětí, z toho šest děvčat (tabulka č. 1) a devět hochů.

Dívky mají *odklad školní docházky*. Hochy jsem rozdělila do dvou tabulek, jedna tabulka jsou hoši, *kteří mají odklad školní docházky* (tabulka č. 2) a v další tabulce jsou hoši, kteří jsou v *posledním roce předškolního vzdělávání* (tabulka č. 3).

Metoda a cíl průzkumu

Jako metodu průzkumu jsem zvolila: ***dotazník, rozhovor a prognózy***, což ozřejmí, jak dítě v přípravném ročníku vnímá *klima ve třídě, vztahy mezi dětmi, jak vnímají jinou kulturu a přítomnost učitelky při vypracovávání pracovních listů a při plnění domácích úkolů*.

4.1 Dotazník

Dotazník s názvem *Kvalita života žáka (dítěte) v přípravné třídě je ve zkrácené formě*. Cílem bylo zjistit, jak děti v přípravném ročníku vnímají přechod z mateřské školy, rodiny do přípravné třídy. Děti z cizojazyčného prostředí nechodily do MŠ, nebo pouze sporadicky.

Dotazník vychází z dotazníků WHO -QOL a Quality of School Life autorů L. Andersonová a S. Bourke (2000, str. 230). Zakroužkování trvá 15 minut. Obsahuje 21 položek, které jsou hodnoceny body:

(5b - vždy), (4b - často), (3b - někdy), (2b - málokdy), (1b - nikdy)

Kroužkování bylo prováděno za pomoci rodičů při poslední konzultaci tzv. trojkombinaci (učitel – rodič – žák), která proběhla koncem května ve školním roce 2014/2015, i formou rozhovoru.

Jednotlivé otázky pokrývají tyto oblasti:

<i>Všeobecnou spokojenost</i>	1, 8, 15
<i>Učební zátěž</i>	2, 9, 16
<i>Interakce učitel a děti</i>	3, 10, 17
<i>Vztahy mezi děvčaty a chlapci</i>	4, 11, 18
<i>Úspěch ve škole,</i>	6, 13, 20
<i>Sociální opora</i>	7, 14, 21
<i>Fyzické prostředí ve třídě</i>	5, 12, 19

DOTAZNÍK - Kvalita života dítěte v 0. třídě

Rádi bychom se dozvěděli, co si myslíš o životě ve své třídě a také jak se v ní cítíš. Toto není test, neexistují správné a nesprávné odpovědi, rozhodující je tvůj názor. Odpovědi nebudou číst učitelé, ani jiné nepovolané osoby, slouží jen pro potřebu výzkumu.

Poznámka: zakroužkuj, vyplňování nezabere víc než 15 minut Tvého času

0. třída	Jsi: děvče - chlapec
----------	----------------------

5 - vždy, 4 - často, 3 - někdy, 2 - málokdy, 1 - nikdy

Moje třída je místo:

1	Kam skutečně rád/a chodím.	5	4	3	2	1
2	Kde jsem z vyučování unaven/a.	5	4	3	2	1
3	Kde je učitel na mě spravedlivý.	5	4	3	2	1
4	Kde se chlapci a děvčata k sobě chovají kamarádsky	5	4	3	2	1
5	Kde je pěkně.	5	4	3	2	1
6	Kde jsem úspěšným žákem / úspěšnou žačkou.	5	4	3	2	1
7	Kde si mě spolužáci vyslechnou, když mám problém.	5	4	3	2	1
8	Kde se cítím šťastný/á.	5	4	3	2	1
9	Kde pracujeme s pracovními listy.	5	4	3	2	1
10	Kde učitel přijme omluvu.	5	4	3	2	1
11	Kde se chlapci a děvčata vzájemně respektují.	5	4	3	2	1
12	Kde je čisto.	5	4	3	2	1
13	Kde vím jak zvládnout úkoly.	5	4	3	2	1
14	Kde mi spolužáci ochotně nabídnou pomoc.	5	4	3	2	1
15	Kde je mi dobře.	5	4	3	2	1
16	Kde dostávám těžké domácí úkoly.	5	4	3	2	1
17	Kde má učitel dobrou náladu.	5	4	3	2	1
18	Kde se chlapci a děvčata umí domluvit.	5	4	3	2	1
19	Kde je útulně.	5	4	3	2	1
20	Kde se mi daří ve vyučování.	5	4	3	2	1
21	Kde mě učitel ochotně vyslechne, když to potřebuji.	5	4	3	2	1

Skóre za každé dítě se zjistí sčítáním bodů, které získalo v dané dimenzi, a jejím vydělením počtem položek, které respondent vyplnil. Protože došlo k vyplněním všech položek, dělitelem je číslo tři. Průměr se pohyboval mezi 1 a 5.

Průvodní dopis

Hned v záhlaví dotazníku bylo vysvětleno, že se nejedná o žádný test či soutěž, že se jedná pouze o výzkum. Dotazník se nedostane do „nepovolaných rukou“. *Čas na zakroužkování odpovědí trvá maximálně 15 minut.* Při rozhovoru jsem rodičům, zákonným zástupcům vysvětlila další náležitosti, kterým neporozuměli.

Návratnost

Celkově bylo rozdáno 15 dotazníků. Návratnost dotazníků byla 100 %, rodiče s dětmi vyplňovali dotazníky na místě, ve své třídě, v rámci konzultace.

4.2 Rozhovor (Interview)

Prostředí, ve kterém probíhal rozhovor je naše přípravná třída, kterou dítě zná, za přítomnosti učitele a rodiče (učitel – rodič - žák).

Při rozhovoru se navodila přátelská atmosféra, respondentům jsem nechala čas na „usazení se – dvě až tři minuty“, k odstranění jejich obav, aby si posílili svoji sebedůvěru, a pak jsme si začali povídat.

Jedno z pravidel rozhovoru je: *nezlehčujeme napsané otázky, v respondentovi to pak vzbuzuje nedůvěru.* Většina rodičů dětí z přípravné třídy je sociokulturně znevýhodněna, a sociálně slabá, nerozumí tolik některým výrazům v českém jazyce, proto je zapotřebí některé napsané otázky vysvětlit osobně, pomocí rozhovoru.

Zákonní zástupci dětí nesouhlasili s diktafonem, nevzbuzovalo to v nich důvěru, proto jsem si vše zapisovala do počítače, rodičům děti to nevadilo. Po ukončení rozhovoru jsem uvedla datum, kdy se daný rozhovor uskutečnil.

Celkové hodnocení rozhovoru (interview)

Interview hodnotím jako přínos, děti odpovídaly na dané otázky, dotazy. Některé výrazy bylo zapotřebí objasnit a vysvětlit. Doplňující informace jsou získávány v přímé interakci s respondentem.

4.3 Vyhodnocení

Děvčata s odkladem školní docházky

Z tabulky a grafu č. 1 lze vyčíst, jak každá dívka s odkladem školní docházky vnímala prostředí třídy, vztah mezi učitelem a dítětem, vztahy mezi dětmi, nejvíc bodů dostala dimenze – *fyzické prostředí v naší třídě: kde je pěkně a hezky, kde je čisto, kde je útulno*. Z toho plyne, že děvčata mají rády pořádek, hezké prostředí a pohodu v přípravné třídě. Nejvíc bodů dala (El.) 4,91, byla ve třídě velmi spokojena. Prostředí ve třídě ji přišlo velmi příjemné, hezké a čisté, ráda chodila do školy a třídy. Nejméně bodů dala (M.) 4,39, měla poměrně velkou absenci, proto je její hodnocení velmi nízké, celkový průměr jejího hodnocení klimatu ve třídě je 4,64 bodu.

Děvčata za klima ve třídě 0.B udělila v průměru 4,64 bodu, maximum je 5 bodů.

Tabulka 3: Míra spokojenosti děvčat s odkladem školní docházky

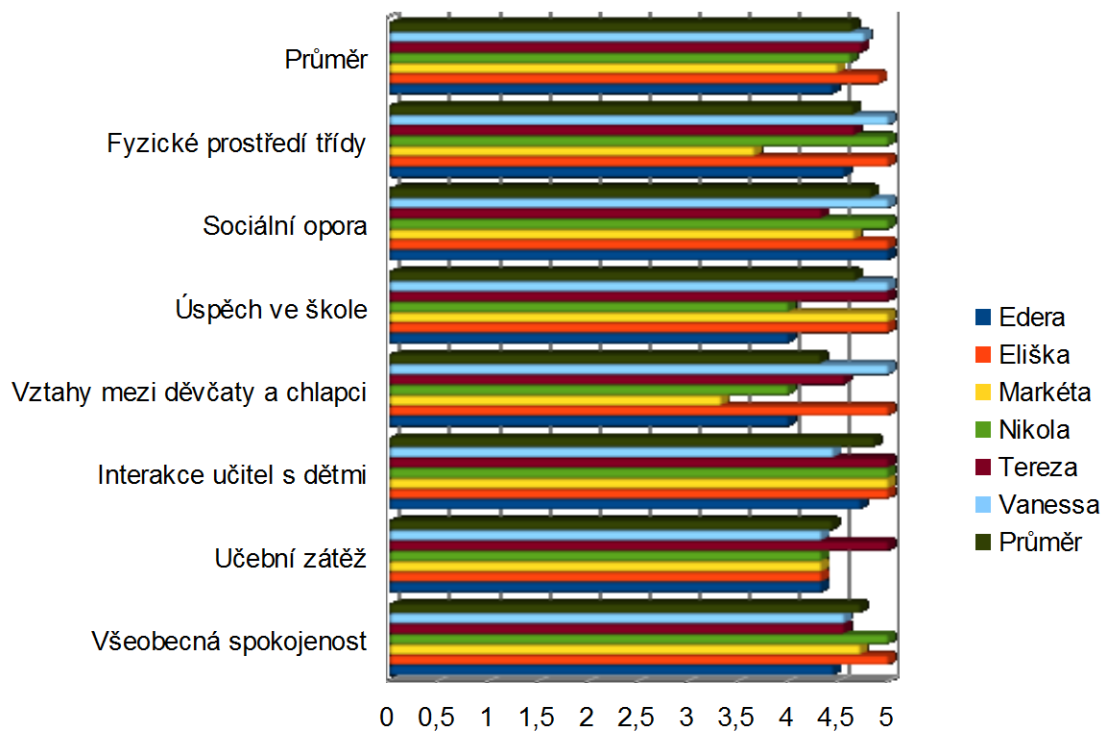
	Ed.	El.	M.	N.	T.	V.	Ø
Všeobecná spokojenost	4,45	5,00	4,72	5,00	4,56	4,56	4,72
Učební zátěž	4,33	4,33	4,33	4,33	5,00	4,33	4,44
Interakce učitel s dětmi	4,72	5,00	5,00	5,00	5,00	4,45	4,86
Vztahy mezi děvčaty a chlapci	4,00	5,00	3,33	4,00	4,56	5,00	4,32
Úspěch ve škole	4,00	5,00	5,00	4,00	5,00	5,00	4,67
Sociální opora	5,00	5,00	4,66	5,00	4,33	5,00	4,83
Fyzické prostředí třídy 0.B	4,56	5,00	3,66	5,00	4,66	5,00	4,65
Ø	4,44	4,91	4,39	4,62	4,73	4,76	4,64

Legenda: Ed – Edera, El – Eliška, M – Markéta, N – Nikola, V – Vanessa, T – Tereza, Ø - průměr

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka představuje míru spokojenosti v přípravné třídě.

Graf 1: Děvčata s odkladem školní docházky

Zdroj: vlastní zpracování

Hoši s odkladem školní docházky

Hoši s odkladem školní docházky (tabulka a graf č. 2), nejvíc nadchla všeobecná spokojenost, nejmíň bodů získala sociální podpora. Nejvíc bodů dal (F.) 4,77, v přípravné třídě byl velmi spokojen s čistotou, výzdobou, rád chodil do naší třídy. Nejméně bodů dal (P.) 4,16, je v naší třídě poměrně krátce, zvyká si nejen na děti, ale i na učitele a vychovatelky na naší základní škole.

Hoši za celkové klima ve třídě 0.B udělili v průměru 4,51 bodu, maximum je 5 bodů.

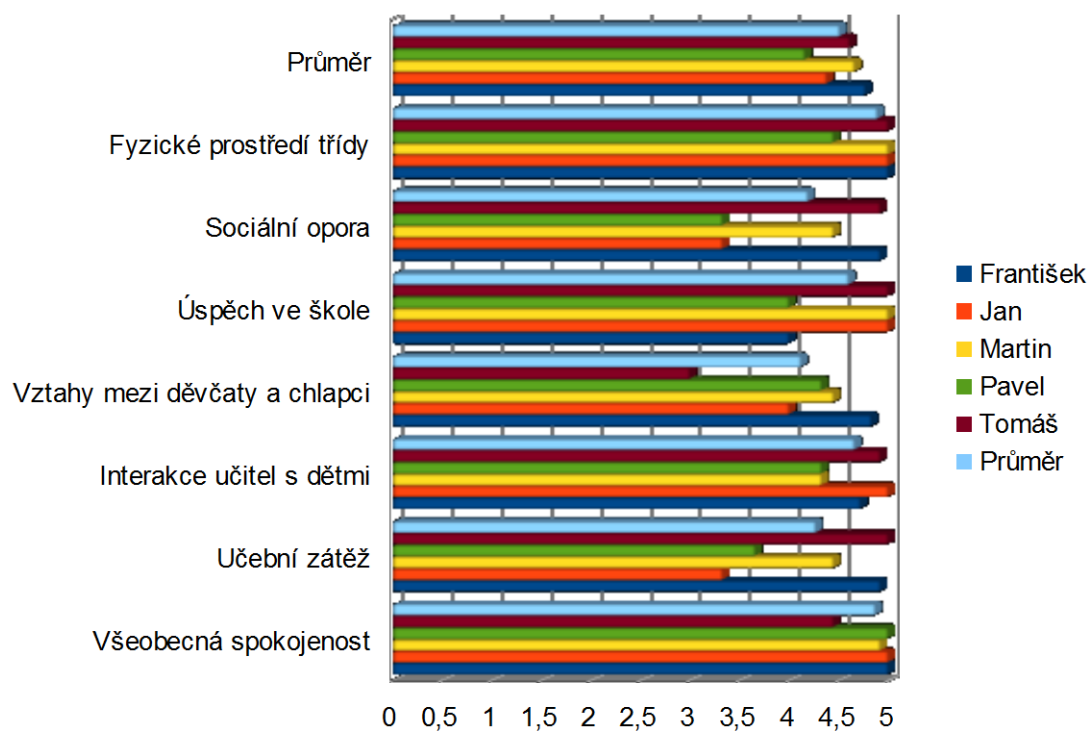
Tabulka 4: Míra spokojenosti hochů s odkladem školní docházky

	F.	J.	M.	P.	T.	∅
<i>Všeobecná spokojenost</i>	5,00	5,00	4,92	5,00	4,45	4,87
<i>Učební zátěž</i>	4,92	3,33	4,45	3,66	5,00	4,27
<i>Interakce učitel s dětmi</i>	4,72	5,00	4,33	4,33	4,92	4,66
<i>Vztahy mezi děvčaty a chlapci</i>	4,83	4,00	4,45	4,33	3,00	4,12
<i>Úspěch ve škole</i>	4,00	5,00	5,00	4,00	5,00	4,6
<i>Sociální opora</i>	4,92	3,33	4,45	3,33	4,92	4,19
<i>Fyzické prostředí třídy 0.B</i>	5,00	5,00	5,00	4,45	5,00	4,89
∅	4,77	4,38	4,66	4,16	4,61	4,51

Legenda: F - František, J – Jan, M – Martin, P – Pavel, T – Tomáš, ∅ - průměr

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 2: Hoši s odkladem školní docházky

Zdroj: vlastní zpracování

Hoši v posledním roce předškolního vzdělávání (nešestileté)

Z tabulky a grafu č. 3 je zřejmé, že nešestileté děti na dané dotazy odpovídaly spontánně, nejvíc bodů dostala dimenze – *fyzické prostředí naší třídy, nejméně bodů obdržela dimenze – učební zátěž: kde jsem z vyučování unaven, kde pracujeme s pracovní listy, kde dostávám těžké domácí úkoly*. Nejvíc bodů dal (D) 4,57, v přípravné třídě se mu velmi líbilo, byl velmi spokojen s čistotou, výzdobou, rád chodil do přípravné třídy. Nejméně bodů dal (S.) 4,22, je ze sociálně znevýhodněného prostředí, rodiče souhlasí s odkladem školní docházky.

Hoši za celkové klima ve třídě udělili v průměru 4,40 bodu, maximum je 5 bodů.

Nešestileté děti vyžadují častější přestávky, nedokáží se dlouho soustředit na zadání, i rodiče se vyjádřili, že kluci nechtějí doma vypracovávat pracovní listy.

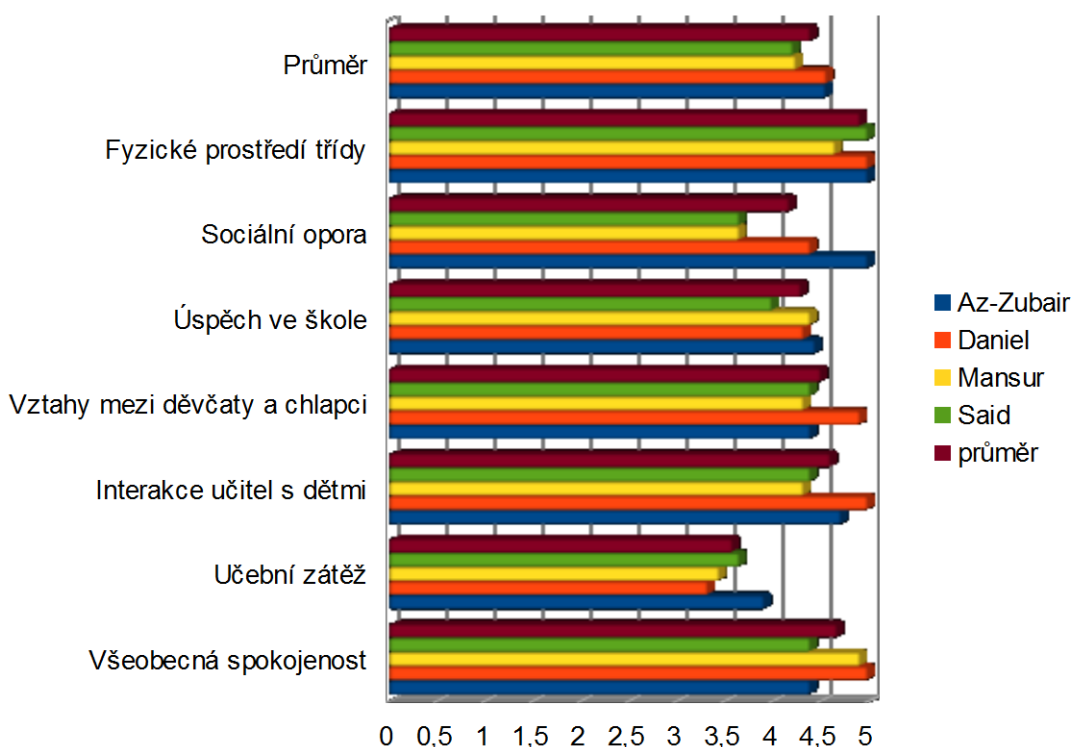
Tabulka 5: Míra spokojenosti hochů v posledním roce předškolního vzdělávání

	Az.	D.	Mn.	S.	Ø
Všeobecná spokojenost	4,40	5,00	4,92	4,40	4,68
Učební zátěž	3,92	3,33	3,45	3,66	3,59
Interakce učitel s dětmi	4,72	5,00	4,33	4,40	4,61
Vztahy mezi děvčaty a chlapci	4,40	4,92	4,33	4,40	4,51
Úspěch ve škole	4,45	4,33	4,40	4,00	4,30
Sociální opora	5,00	4,40	3,66	3,66	4,18
Fyzické prostředí třídy 0.B	5,00	5,00	4,66	5,00	4,92
Ø	4,56	4,57	4,25	4,22	4,40

Legenda: Az – Zubair, - Daniel, Mn – Mansur, S – Said, Ø - průměr

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 3: Hoši v posledním roce předškolního vzdělávání (nešestileté děti)

Zdroj: vlastní zpracování

Děvčata versus hoši

Z tabulky a grafu č. 4 je zřejmé, že děti v přípravném ročníku ohodnotily klima známkou 4,52.

Všem dětem se líbila *interakce učitel s dětmi, fyzické prostředí třídy: kde je pěkně, kde je čisto a kde je útulně a všeobecná spokojenost. Nejvíce bodů děti dali: fyzickému prostředí třídy 4,82.*

Nejméně bodů dali děti za *učební zátěž: kde jsem z vyučování unaven/a, kde pracujeme s pracovními listy, kde dostáváme těžké domácí úkoly, 4,1 bodů.*

Většinou se děti ve svém hodnocení shodovali.

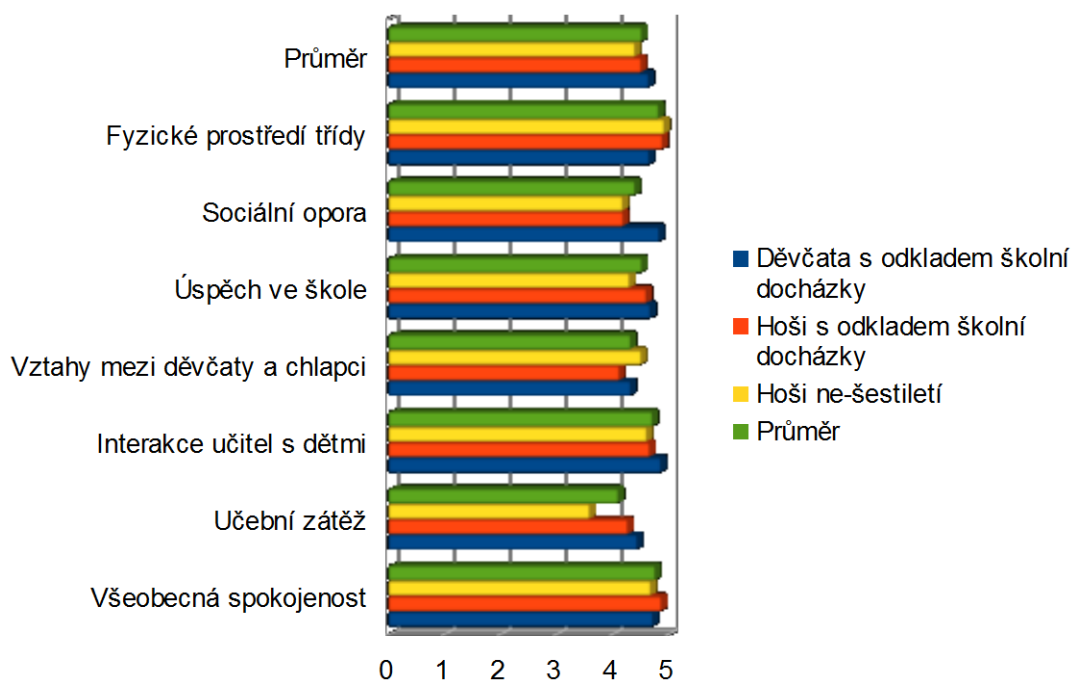
Tabulka 6: Míra spokojenosti děvčat versus hochů

Dimenze	Děvčata	Hoši s odkladem	Hoši ne-šestiletí	∅
<i>Všeobecná spokojenost</i>	4,72	4,87	4,68	4,76
<i>Učební zátěž</i>	4,44	4,27	3,59	4,1
<i>Interakce učitel s dětmi</i>	4,86	4,66	4,61	4,71
<i>Vztahy mezi děvčaty a chlapci</i>	4,32	4,12	4,51	4,32
<i>Úspěch ve škole</i>	4,67	4,6	4,30	4,52
<i>Sociální opora</i>	4,83	4,19	4,18	4,4
<i>Fyzické prostředí třídy</i>	4,65	4,89	4,92	4,82
∅	4,64	4,51	4,40	4,52

Zdroj: vlastní zpracování

Děti za celkové klima ve třídě 0.B udělili v průměru 4,52 bodu, maximum je 5 bodů.

Graf 4: Děvčata versus hoši

Zdroj: vlastní zpracování

První a druhý předpoklad

P1 U učitelky v přípravném ročníku základní školy, která vytváří přátelské klima, mají děti pozitivnější postoj ke všem činnostem než u učitelky, která je vůči dětem odměřená.

P2 U učitelky v přípravném ročníku základní školy, která vytváří přátelské klima, mají děti negativní postoj ke všem činnostem než u učitelky, která je vůči dětem odměřena.

Ověření předpokladů z uvedených dimenzí

V této části práce se pokusím objasnit vztahy mezi uvedenými dimenzí a to v oblasti (pozitivního, negativního) postoje, dívek a hochů k činnostem v nultém ročníku základní školy.

K ověření předpokladů jsem použila dotazník, pozorování a rozhovor. Bylo tázáno patnáct dětí, které odpovídaly na dané otázky, které jsem rozdělila do sedm dimenzí: *všeobecná spokojenost, učební zátěž, interakce učitele a dětí, vztahy mezi děvčaty a chlapci, úspěch ve škole, sociální opora fyzické prostředí v přípravné třídě 0.B.*

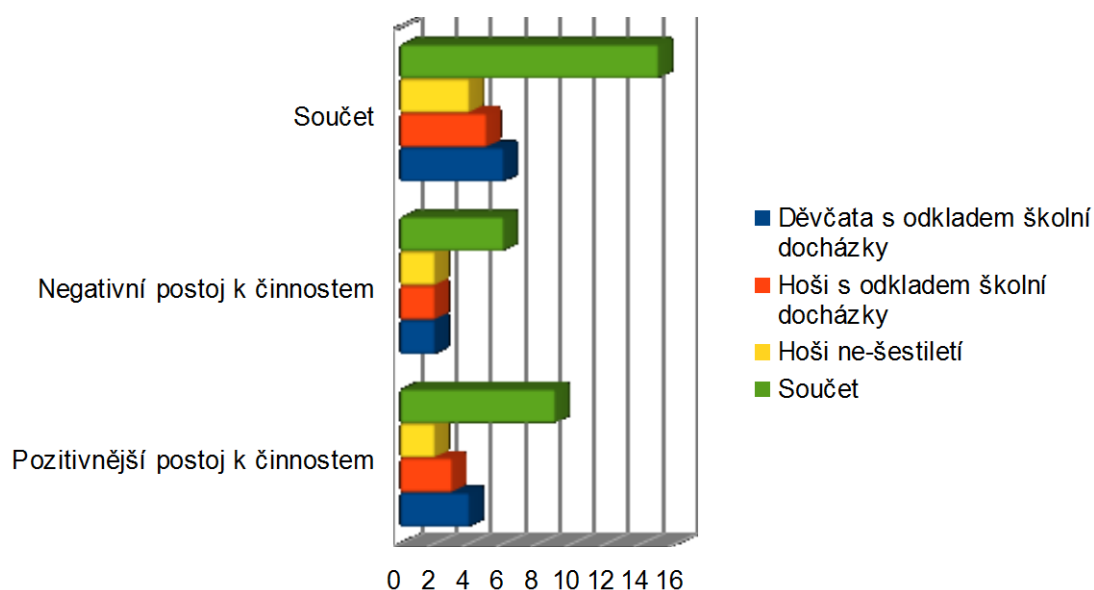
Tabulka 7: Míra spokojenosti, ověření předpokladů

Děti nultého ročníku	Dívky	Hoši s odkladem	Děti ne-šestileté	Součet
Pozitivnější postoj k činnostem	4	3	2	9
Negativní postoj k činnostem	2	2	2	6
Součet	6	5	4	15

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky je zřejmé, že dívky a hoši s odkladem školní docházky raději vykonávali činnosti spojené s výukou v přípravném ročníku, než hoši nešestiletí.

Graf 5: Ověření předpokladů

Zdroj: vlastní zpracování

Potvrdilo se, že hoši nešestiletí nedokážou ještě odlišit hru od povinnosti, soustředěnost na danou činnost je velmi kolísavá a jsou více unavitelní než děti s odkladem školní docházky.

Je zapotřebí, aby nešestiletým dětem byl dán ještě odklad školní docházky, centrální nervová soustava dozraje a při nástupu do první třídy nedojde k selhání, nehrozí, že budou vráceni do nulté třídy.

ZÁVĚR

Ve své bakalářské práci jsem se zabývala analýzou činností a působením třídní učitelky v přípravném ročníku základní školy na děti s odkladem školní docházky, děti ne-šestileté, děti na hranici intelektu a s dětmi se sociálním a sociokulturním znevýhodněním.

Cílem výzkumu bylo zjistit, jak může učitelka svojí činností přispět a pomoci dítěti v přípravném ročníku a zda může úspěšně ovlivnit děti při různých pracovních činnostech (VV, PČ, hra), prostředím a výzdobou třídy, kulturními akcemi a sociálními dovednostmi spojenými s výchovou každého dítěte.

Z výzkumu vyplynulo, že pozitivní výsledek lze očekávat, pokud je dítě, rodina dítěte ochotna spolupracovat a přijmout pomoc a radu od učitelky.

Za velmi důležité prvky spolupráce považuji postoj rodiny, dítěte, míru jeho vlastního přičinění a opravdový zájem o výuku. Pro pozitivní výsledek je důležité, aby dítě časem samo navrhlo způsoby řešení různých situací, pravidel ve třídě a škole a nebylo pouze pasivním příjemcem, pozorovatelem.

Z pohledu mého, rodičů a vedení školy lze konstatovat, že se děti naučily nejen vzájemné toleranci, respektovat autoritu, samostatnosti, hygienickým a sociálním návykům a dovednostem, ale i básničky, písničky, základní odstíny barev, rytmická cvičení, pravolevou a prostorovou orientaci nejen v prostoru, ale i na svém těle a práci ve dvojicích a skupinách.

Plnily si i své povinnosti ohledně domácích úkolů. Pokroky jsou vidět i při sluchové diferenciaci, v hrubé a jemné motorice, v matematických představách, estetickém cítění a manuální zručnosti.

Metody výchovy jsou různé, avšak nemohou fungovat samostatně. Jakékoli výchovné prostředí (škola, rodina, zájmový kroužek) vždy využívá kombinaci několika metod, a to vždy těch, které se dají nejlépe uplatnit v dané situaci.

Ideální je posuzovat přístup k dítěti vždy přirozeně a dříve než cokoli uděláme, si raději promyslet, jak bude naše chování na dítě působit. Stačí i velmi málo, aby dítě místo přijímání naší výchovné snahy, začalo tuto snahu odmítat, což má v konečném důsledku negativní dopad na jeho výchovu.

Jak ve škole, tak i v rodině je potřeba dítě vnímat jako naprostou individualitu a akceptovat jeho postoje a projevy, a namísto rázného zamítání volit mírnější cestu, abychom nepotlačovali jeho rozvoj.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

- BARTOŇOVÁ, M., VÍTKOVÁ, M. BYTEŠNÍKOVÁ, I. *DĚTI SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI. 347 publikace.* Brno: Paidio, 2012. ISBN 978-80-7315-237-6.
- BARTOŇOVÁ, M., VÍTKOVÁ, M. *Strategie ve vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. 2.*, přepracované a rozšířené vydání. Brno: Paidio, 2007. ISBN 978-80-7315-158-4.
- BEDNÁŘOVÁ, J. a V. ŠMARDOVÁ. *Diagnostika dítěte předškolního věku.* Brno: Computer Press, 2007. ISBN 978-80-251-1829-0.
- GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu. 2.* rozšířené české vydání. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-285-0
- HELUS, Z. *Sociální psychologie pro pedagogy. (II. ČÁST SOCIALIZACE OSOBNOSTI)* Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1168-3.
- JUCOVIČOVÁ, D. a ŽÁČKOVÁ, H. *Individuální vzdělávací plán pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.* Praha: nakladatelství D+H, 2009. ISBN 978-80-87295.
- KASLOVÁ, M. *Předmatematické činnosti v předškolním vzdělávání.* Praha: Raabe, s.r.o, 2010. ISBN 978-80-86307-96-1.
- KOLLÁRIKOVÁ, Z. a POPALA, B. *Předškolní a primární pedagogika. Předškolná a elementární pedagogika.* 1. vyd. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-585-7.
- PIPEKOVÁ, J. *Kapitoly ze speciální pedagogiky. 3.*, přepracované a rozšířené vydání. Brno: Paidio, 2010. ISBN 978-80-7315-198-0.
- PRŮCHA, J. *Multikulturní výchova. 2.* aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Triton, 2011. ISBN 978-80-7387-502-2.
- PŘINOSILOVÁ, D. *Diagnostika ve speciální pedagogice.* Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-157-7.
- SLOWÍK, J. *Speciální pedagogika.* Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1733-3.
- VOJTOVÁ, V. *Úvod do etopedie. 276. publikace.* Brno: Paido, 2008.

Seznam použitých internetových zdrojů

ZÁKLADNÍ ŠKOLA GENERÁLA JANOUŠKA. *ZS Generala Janouska* [online]. 2015 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.zsgenjanouska.cz/>

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2013 - 2014. In: *Základní škola Generála Janouška* [online]. Praha, 2014 [cit. 2015-02-15]. Strana 30. Dostupné z: <http://www.zsgenjanouska.cz/plany/201410060145vronzprva2014.pdf>

Metody multikulturní výchovy. In: HOLCOVÁ, Martina a Hana SYNKOVÁ. *Multikulturní centrum Praha* [online]. Praha, 2008 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: http://www.mkc.cz/uploaded/otevrena_skola/mpp_metody_multikulti_vychovy.pdf

FÉROVÁ ŠKOLA. *Úvod | Férová škola* [online]. © 2008 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.ferovaskola.cz/>

VYHLÁŠKA ze dne 25. května 2011, kterou se mění vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných. In: *147/2011* [online]. 2011 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/16097/download/>

Seznam ostatních zdrojů

Výchovně vzdělávací program pro přípravnou třídu, Základní škola Generála Janouška. 2009.

SEZNAM ZKRATEK

IVP – individuální vzdělávací plán

PPP – pedagogiko - psychologická poradna

RVP – rámcový vzdělávací program

SPP – speciálně pedagogické pracoviště

ŠVP – školní vzdělávací program

ZŠ – Základní škola

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Seznam tabulek

Tabulka 1: Režim dne	20
Tabulka 2: Rodinné prostředí, tolerance vyznání	22
Tabulka 3: Míra spokojenosti děvčat s odkladem školní docházky	41
Tabulka 4: Míra spokojenosti hochů s odkladem školní docházky	43
Tabulka 5: Míra spokojenosti hochů v posledním roce předškolního vzdělávání.....	44
Tabulka 6: Míra spokojenosti děvčat versus hochů.....	46
Tabulka 7: Míra spokojenosti, ověření předpokladů	47

Seznam grafů

Graf 1: Děvčata s odkladem školní docházky	42
Graf 2: Hoši s odkladem školní docházky	43
Graf 3: Hoši v posledním roce předškolního vzdělávání (nešestileté děti)	45
Graf 4: Děvčata versus hoši	46
Graf 5: Ověření předpokladů	48

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A - Tematický plán pro ŠR 2014 / 2015.....	I
Příloha B – Pamětní list	VI

Příloha A – Tematický plán pro ŠR 2014 / 2015

ZÁŘÍ	
Týden	Činnost
I.	<p style="text-align: center;">Seznámení s dětmi (kdo jsem a kde žiji)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seznámení s prostředím a prostory školy. • Ověření výtvarných, pěveckých, pohybových dovedností. • Ověření jazykových znalostí a výslovnosti. • Ověření sociálních dovedností, úroveň samostatnosti a sebeobsluhy.
II.	<p style="text-align: center;">Seznámení s časovým harmonogramem</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den, týden, měsíc. • Školní režim. • Okolí školy.
III.	<p style="text-align: center;">Loučíme se s létem</p> <ul style="list-style-type: none"> • Znaky letního období, letní příroda, krása přírody. • Ochrana přírody, neničit ji! • Seznámení s některými květinami a stromy.
IV.	<p style="text-align: center;">Ovoce a zelenina</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozdíl mezi ovocem a zeleninou. • Pojmenovat základní druhy. • Sklizeň a užitek. • Poznávání podle chuti, vzhledu a vůně. <p>(Školní cvičná – kuchyňka)</p>
ŘÍJEN	
Týden	Činnost
I.	<p style="text-align: center;">Podzim</p> <ul style="list-style-type: none"> • Charakteristické znaky. • Barevnost přírody, změny v přírodě. • Změna počasí, oblečení. • Výzdoba třídy – listí, draci.
II.	<p style="text-align: center;">Stromy a keře</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozdíl strom a keř. • Poznávání – kaštan, javor, dub (stromy v okolí školy). • Plody stromů. • Využití stromů, dřeva.
III.	<p style="text-align: center;">Dopravní prostředky</p> <ul style="list-style-type: none"> • Druhy dopravních prostředků. • Způsob pohybu, využití. • Semafor – chování na ulici, přechod pro chodce, chování v dopravních prostředcích.
IV.	<p style="text-align: center;">Domácí a hospodářská zvířata</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznat a pojmenovat domácí zvířata. • Pojem domácí a volně žijící. • Způsob života, obživa, užitek.

LISTOPAD	
Týden	Činnost
I.	<p style="text-align: center;">Předměty a jejich tvary</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seznámit se s různými druhy předmětů a jejich vlastnosti. • Rozeznávat – malý x velký, dlouhý, krátký,... • Umět popsat daný předmět.
II.	<p style="text-align: center;">Předměty denní potřeby a časové vztahy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Předměty denní potřeby. • Umět správně pojmenovat, co kdy děláme a jak využíváme různé předměty. • Umět pojmenovat – ráno, poledne a večer.
III.	<p style="text-align: center;">Lesní zvířata, volně žijící zvířata</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznat a pojmenovat. • Kde žijí a jaké mají užitečné vlastnosti. • Čím se živí. • Jak se o ně pečuje v zimě.
IV.	<p style="text-align: center;">Vlastnosti materiálů</p> <ul style="list-style-type: none"> • Praktické poznávání vlastnosti materiálů, ze kterých jsou vyrobeny věci kolem nás. • Jak se vyrábí – hra na řemesla. • Řazení a přiřazování obrázků.
PROSINEC	
Týden	Činnost
I.	<p style="text-align: center;">Mikuláš</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povídání o zvyku. • Výroba čertů a Mikulášů z papíru. • Nácvič básní, písní, pásmo k zimním svátkům.
II.	<p style="text-align: center;">Advent</p> <ul style="list-style-type: none"> • Společná vánoční výzdoba třídy – nacvič básní, písní a koled. • Pečení vánočního cukroví – suroviny pro přípravu těsta.
III.	<p style="text-align: center;">Těšíme se na Vánoce</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vyprávění o zvycích a obyčejích. • Výroba vánočních přání a ozdob. • Zdobíme stromeček. • Vánoční besídka.
LEDEN	
Týden	Činnost
I.	<p style="text-align: center;">Zima</p> <ul style="list-style-type: none"> • Charakteristické znaky období. • Počasí, oblékání, změny v přírodě. • Označení přírodních jevů – sníh, led, mráz. • Vlastnosti sněhu, ledu, vody. • Písničky o zimě. • Hry na sněhu, stavíme sněhuláka.

II.	<p style="text-align: center;">Časové vztahy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Upevňování časových představ – ráno, dopoledne, poledne, odpoledne, večer, den a noc. • Pojmy – dnes, včera, zítra. • Dny v týdnu.
III.	<p style="text-align: center;">Ptáci</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznávání nejznámějších ptáků. • Základní vlastnosti. • Přezimování ptáků, jak o ně pečujeme, krmítka.
IV.	<p style="text-align: center;">Barevný svět</p> <ul style="list-style-type: none"> • Upevňování znalostí o základních barvách. • Rozlišování a pojmenování dalších barev a odstínů (oranžová, fialová, růžová, hnědá, tmavě – šedá).
ÚNOR	
Týden	Činnost
I.	<p style="text-align: center;">Povolání</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vytváření poznatků o práci dospělých. • Druhy práce dospělých – využívání strojů, předmětů, nástrojů. • Povědomí o práci rodičů, známých. • Hra „ Na řemesla “
II.	<p style="text-align: center;">Lidské tělo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pojmenovat části těla • Učit se základní funkce • Péče o zdraví, jeho ochrana • Hygienické návyky
III.	<p style="text-align: center;">Masopust</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povědomí o tomto zvyku. • Výzdoba třídy. • Příprava na karneval, výroba masek.
IV.	<p style="text-align: center;">Moje rodina</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opakování jmen rodičů, sourozenců. • Vědí děti, kde rodiče pracují, čím se zabývají doma. • Jak děti doma pomáhají, význam pomoci. • Vztahy rodinných příslušníků – matka, otec, sourozenci, babička, děda strýc, teta.
BŘEZEN	
Týden	Činnost
I.	<p style="text-align: center;">Významné dny a dny v týdnu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Umět pojmenovat dny v týdnu, znát je ve správném pořadí • Sobota a neděle – odlišnosti • Co znamená, když řeknu – svátek narozeniny. • Ověřit připravenost na 1.třídu.
II.	<p style="text-align: center;">Jaro</p> <ul style="list-style-type: none"> • Charakteristické znaky ročního období. • Změny počasí, oblékání. • Změny v přírodě. • Jarní hry dětí.

III.	<p style="text-align: center;">Domácí zvířata a jejich mláďata</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pojmenování zvířat. • Pojmenovat mláďata. • Čím se živí, kde bydlí. • Rozdíl savcí X ptáci. • Užitek ze zvířat.
IV.	<p style="text-align: center;">První jarní květiny</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznat a pojmenovat (bledule, sněženka, pampeliška, petrklíč, sedmikráska, tulipán,...) • Podmínky k životu. • Pozorování venku, části rostlin, výtvarné zpracování.
DUBEN	
Týden	Činnost
I.	<p style="text-align: center;">Stromy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kvetoucí stromy – ovocné x listnaté. • Pozorování barev květů. • Stavba stromů, plody (kořeny, kmen, koruna, větve). • Tvary listů.
II.	<p style="text-align: center;">Velikonoce</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seznámení se zvyky a charakteristické symboly. • Malování vajíček. • Návčik koled, říkadel.
III.	<p style="text-align: center;">Volně živící zvířata a jejich mláďata</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pojmenovat je, způsob života. • Užitek, porovnání s domácími zvířaty. • Zvířata jako hrdinové pohádek.
IV.	<p style="text-align: center;">Dopravní výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pravidla chování na ulici, silnici. • Dopravní značky pro chodce. • Dopravní prostředky, znalost světelných signálů. • Praktické cvičení – přecházení silnice, chůze po chodníku, pravidla bezpečnosti.
KVĚTEN	
Týden	Činnost
I.	<p style="text-align: center;">Zahradní květiny</p> <ul style="list-style-type: none"> • Umět poznat alespoň tři květiny, jejich části. • Upevňovat poznatky o základních podmínkách, které potřebují pro růst. • Význam rostlin, hodnocení po estetické stránce.
II.	<p style="text-align: center;">Exotická zvířata</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seznámení s některými exotickými zvířaty. • Kde žijí. • Charakteristické znaky, obživa.
III.	<p style="text-align: center;">Svátek matek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Význam pojmu matka – maminka. • Práce maminky, jak jí pomáháme. • Dárek mamince. • Návčik básničky, písně. • Obrázek – MOJE MAMINKA.

IV.	<p style="text-align: center;">Potok, řeka, rybník</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozdíly. • Život kolem a v nich, nebezpečí utonutí. • Vodní živočichové. • Koloběh vody v přírodě.
ČERVEN	
Týden	Činnost
I.	<p style="text-align: center;">Den dětí</p> <ul style="list-style-type: none"> • Význam pojmu kamarádství. • Oslava dne dětí – soutěže, hry. • Děti na celém světě – jiné a přece stejné (právo na lásku, mír, šťastné dětství). • Ověřit připravenost na 1.třídou.
II.	<p style="text-align: center;">Luční květiny, hmyz</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznat a pojmenovat alespoň tři květiny. • Poznat a pojmenovat běžný hmyz (motýl, včela, vosy, moucha, mravenec, komár, slunéčko sedmítečné, ...). • Užitek, vlastnosti. • Pozorování.
III.	<p style="text-align: center;">Čtvero ročních období</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jaro, léto, podzim a zima. • Shrnutí základních poznatků. • Rozlišovat a prohlubovat poznatky o změnách v přírodě. • Mimořádná situace (bouře, průtrž mračen, povodně, duha,...). • Ověřit připravenost na 1.třídou.
IV.	<p style="text-align: center;">Shrnutí</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ověřovat připravenost na 1.třídou. • Shrnutí průběhu školního roku. • Hry v přírodě, vycházky, návštěva divadelního představení. • Výlety. Soutěže pořádané ZŠ. • Úklid učebny.

Příloha B - Pamětní list

*Pamětní list na druhé pololetí
v přípravné třídě 0.B*

Jméno dítěte :

Dne: 27. 6. 2015

Třídní učitelka:

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Ol'ga Košútová

Obor: Speciální pedagogika – vychovatelství (Bc.)

Forma studia: Kombinovaná

Název práce: SPECIÁLNĚ PEDAGOGICKÁ PODPORA DÍTĚTE
V PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ NA ZÁKLADNÍ ŠKOLE

Rok: 2015

Počet stran textu bez příloh: 43

Celkový počet stran příloh: 6

Počet titulů českých použitých zdrojů: 13

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 5

Počet ostatních zdrojů: 1

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Lea Květoňová, Ph.D.